

Turvapaikkara portti 2025

Tiivistelmä

© Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA), 2025

Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) tai kukaan viraston puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa tämän julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Kansikuva: EUAA, Pournaran vastaanottokeskus Kyproksessa

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-760-2 doi: 10.2847/7083572 BZ-01-25-030-FI-N ISSN 2600-2973

Aineistoa lainattaessa on mainittava lähde. Sellaisten aineiston osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole EUAA:n omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.

Note: *This translation has not been verified by the EUAA.*

Turvapaikkaraportti 2025

**Vuosikertomus turvapaikkatilanteesta
Euroopan unionissa**

TIIVISTELMÄ

Kesäkuu 2025

Alkusanat

Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen hyväksyminen oli virstanpylväs Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehityksessä, ja se merkitsi siirtymistä uuteen aikakauteen. Eurooppa on saanut sopimuksen oikeudellisista ja operatiivisista välineistä työkaluja, joilla voidaan vastata suojelutarpeisiin ympäristössä, jossa epävarmuudet lisääntyvät, muuttoliikkeen mallit muuttuvat eikä ulkopoliittisia muutoksia pysty ennakoimaan. Euroopan maat ovat kerta toisensa jälkeen osoittaneet toiminnallaan olevansa arvojen yhteisö, joka on sitoutunut tekemään yhteistyötä, yhdistämään voimavarojaan, sovittamaan toimenpiteitään yhteen ja kehittämään ratkaisuja, joilla varmistetaan suojelun saaminen sitä tarvitseville.

Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) on ollut keskeisessä asemassa, kun EU+-maita on autettu tekemään pohjatyötä ja optimoimaan suojelutoimia. Tässä edistyiinkin vuonna 2024 merkittävästi. Nimenomaisesti muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta koskevassa viraston ohjelmassa esimerkiksi autettiin jäsenvaltioita valmistautumaan sopimuksen käytännön täytäntöönpanoon antamalla yksilöllisesti toteutettua koulutusta, tilannetietoa sekä käytäntöjä koskevia laatu työkaluja ja ohjeita.

EUAA kehitti rooliaan koulutuksen huippuosaamiskeskuksena ja sai Maltaan viranomaisilta virallisen tunnustuksen korkeakoulutuksen tarjoajaksi. Virasto kehittää tämän mekanismin avulla jäsenvaltioiden valmiuksia käyttää tehokkaita ja yhdenmukaistettuja turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiä.

Viraston kaikkien aikojen ensimmäisen perusoikeusstrategian hyväksyminen osoittaa sen sitoutuneen varmistamaan, että kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden oikeuksia kunnioitetaan sen toimissa kaikilta osin. EUAA:n seurantamekanismin perustamisella pyritään puolestaan ehkäisemään tai tunnistamaan mahdolliset puutteet kansallisten järjestelmien toiminnassa ja siten edistämään Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän soveltamista käytännössä. Ensimmäiset kokeiluluonteiset seurantatoimet ovat jo käynnissä vuonna 2025. Virasto on lähettänyt kansallisten operaatioiden tueksi ennätysmäärän henkilöstöä 13 jäsenvaltioon.

Virasto tuottaa runsaasti turvapaikka-asioita koskevia analyttisiä tuotoksia, joihin tämä lippulaivajulkaisu kuuluu. Se tiedostaa, että laadukkaisiin ja monipuolisiin tietolähteisiin perustuva tilannetietoisuus on tietoon perustuvan poliittisen päätöksenteon kulmakivi. Tänä vuonna turvapaikkaraportti toimitetaan lukijoille uudistetussa ja tiiviimmässä muodossa, ja siinä esitellään Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän vuotuisia kehityssuuntauksia ja kohdennettuja maakatsauksia. Turvapaikkaraportin ydin on säilynyt uudessa muodossa ennallaan: se on ensisijainen lähde, josta saa analyttisen ja tasapainoisen käsityksen turvapaikka-asioista Euroopassa. Sellaisenaan se on tärkeä apuväline, kun Euroopan komissio laatii kaikkien aikojen ensimmäistä vuotuisia turvapaikka- ja maahanmuuttokertomusta.

Nina Gregori
Pääjohtaja
Euroopan unionin turvapaikkavirasto

Sisällys

Alkusanat.....	4
Sisällys	5
Johdanto	6
1. Merkittäviä turvapaikka-alan edistysaskelia Euroopan unionissa vuonna 2024	7
2. Menettelyihin pääsy.....	8
3. Turvapaikkamenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevia aloitteita	10
4. Vastaanoton uudelleenarviointi	11
5. Vastuu kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta	11
6. Uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskeva yhdenmukainen toimintamalli	13
7. Suojelua saavien henkilöiden kansainvälisen suojelun myöntämisperusteiden täyttymistä ja kotouttamista koskevat oikeudet	14
Tietolaatikko 1. Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäinen suojelu	15
8. Oikeudelliset takeet lapsille ja hakijoille, joilla on erityistarpeita	16
Loppuhuomautukset.....	18

Johdanto

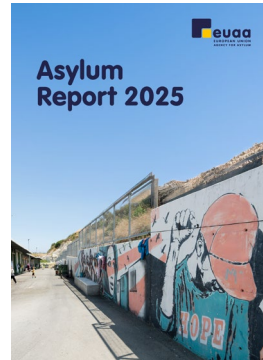
Tiivistelmä vuoden 2025 turvapaikkaraportista: Vuosikertomus turvapaikkatilanteesta Euroopan unionissa sisältää yhteenvedon kansainvälisen suojelun keskeisistä kehityssuuntauksista, joita esitellään yksityiskohtaisesti lyhentämättömässä raportissa. Tiivistelmän saa 30 kielellä eli kaikilla EU-kielillä sekä albanian, arabian, makedonian, venäjän, serbin, turkin ja ukrainan kielellä.

Lyhentämättömän raportin tiedot ovat haettavissa erilaisista käyttäjäystävällisistä lähteistä:

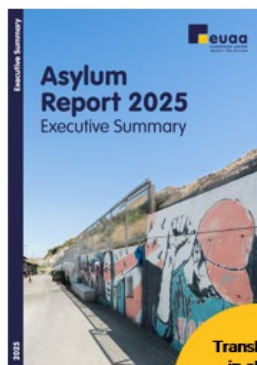
- Kansallista turvapaikkakehitystä kuvaavassa tietokannassa esitellään raportissa kuvatut lainsäädännölliset, institutionaaliset ja poliittiset kehityssuunnat. Päivityksiä voi hakea maan, aiheen, vuoden ja kehityksen tyyppin perusteella. Tiedot on myös koottu yhteen ja esitetty taulukkomuodossa maittain ja aiheittain PDF-asiakirjassa.
- Kertomuksessa esitellään oikeuskäytännön kehitystä EUAA:n oikeuskäytäntötietokannan perusteella. Linkeistä pääsee aiheeseen liittyviin tapauksiin tietokannassa.
- Turvapaikkaraportin laatimisessa käytetyt lähteet ovat lähdeluettelossa raportin lopussa. Niistä on myös erittely erillisessä lähdeluettelossa ([Sources on Asylum 2025](#)) lähdetyypeittäin ryhmiteltynä. Lukija voi helposti selvittää, onko lähde peräisin EU:n toimielimeltä tai virastolta, kansainväliseltä järjestöltä, kansalliselta viranomaiselta, kansalaisjärjestöltä vai joltakin ajatushautomolta tai tiedeyhteisöltä.

Infografiikassa on ajantasaista tietoa EU:n turvapaikkaviraston toiminnasta ja jäsenvaltioille annettavasta tuesta: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/section-10-euaa-support-2024>

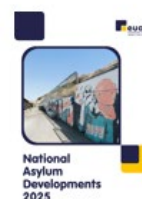
Maakatsauksissa esitetään tärkeimmät kehityssuunnaukset maittain: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/country-overviews>

Additional resources to the Asylum Report 2025

Translations
in all EU
languages
and 7 non-EU
languages

1. Merkittäviä turvapaikka-alan edistysaskelia Euroopan unionissa vuonna 2024

Euroopan parlamentti hyväksyi [muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen](#) 10. huhtikuuta 2024 ja neuvosto 14. toukokuuta 2024 eli neljä vuotta sen jälkeen, kun Euroopan komissio oli ehdottanut sitä kattavaksi kehykseksi muuttoliikkeen ja turvapaikka-asioiden hallinnalle Euroopassa. Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen hyväksymisen ansiosta EU sai nykyaikaisen, vankan ja joustavan oikeudellisten ja operatiivisten välineiden rakenteen, jonka avulla se voi vastata muuttuviin suojelutarpeisiin koko maailman mittakaavassa. Kun lainsäädäntöprosessi oli saatu onnistuneesti päätökseen, jäsenvaltiot alkoivat panna tarvittavia oikeudellisia, hallinnollisia ja käytännön järjestelyjä täytäntöön sopimuksen määräysten soveltamiseksi. Heinäkuussa 2024 Euroopan komissio julkaisi tämän työn ohjenuoraksi [muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen yhteisen täytäntöönpanosuunnitelman](#), jossa asetettiin erityisiä välitavoitteita, jotka on saavutettava suunnitellussa aikataulussa.

EU+-maat laativat yhteisessä täytäntöönpanosuunnitelmassa annettujen ohjeiden perusteella omat kansalliset täytäntöönpanosuunnitelmansa. Jäsenvaltiot koordinoivat toimiaan ja kokosivat yhteen kaikki viranomaiset, joiden on tarkoitus osallistua sopimuksen täytäntöönpanoon. Näin voitiin antaa palautetta, hyödyntää eri ideoita ja laatia toimintasuunnitelmia tulevaisuutta varten. Aluehallinnot olivat mukana niiden lainkäyttövaltaan kuuluvia aloja, kuten sosiaaliasioita, koulutusta ja kotouttamista, koskevassa prosessissa. Sopimuksen täytäntöönpanoon valmistautuminen on ollut jäsenvaltioille paljon resursseja vaatinut prosessi. Näin laajamittainen ja monimutkainen uudistus edellyttää huomattavia taloudellisia ja hallinnollisia resursseja sekä henkilöresursseja. Se on haasteellista monien jäsenvaltioiden kapasiteetille etenkin, kun ne huolehtivat toiminnan jatkuvuudesta jatkuvasti suuren hakemusmäärän käsittelyssä.

EU:n virastoilla oli täytäntöönpanoprosessissa keskeinen rooli, sillä ne jakoivat resursseja ja asiantuntemusta. EUAA antoi muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta koskevan ohjelmansa kautta tukea monin tavoin, muun muassa antamalla erityiskoulutusta ja laatimalla ohjeasiakirjoja, laativälineitä, vaatimuksia ja indikaattoreita, joilla tuetaan sopimuksen käytännön täytäntöönpanoa.

Siitä lähtien, kun ehdotukset muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksesta esitettiin vuonna 2020, useat toimijat ovat todenneet, että tiettyihin määräyksiin on ehkä kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta perusoikeuksia varmasti noudatetaan kaikilta osin. Ennen kaikkea on kiinnitettävä huomiota siihen, että EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot varmistavat, että käytettävissä on riittävästi resursseja, jotta menettelyllisten takeiden tosiasiallinen soveltaminen ja EU:ssa suojelua hakevien henkilöiden perusoikeuksien kunnioittaminen kaikilta osin voidaan taata asianmukaisesti.

Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen hyväksymiseen ja täytäntöönpanoon liittyvän kehityksen vuoksi EU:n poliittisessa ohjelmassa keskityttiin toimiin, joilla EU:n ulkoisia maa- ja merirajoja valvotaan tehokkaasti, sekä aloitteisiin, joilla puututaan ihmiskauppaan. Euroopan komissio ja kansalaisjärjestöt jatkoivat kuulemisia koko vuoden 2024 ajan. Muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto puolestaan rahoittaa lukuisia kansalaisjärjestöjen toteuttamia hankkeita.

EU antoi vuonna 2024 edelleen horjumatonta poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukeaan Ukrainalle ja otti vastaan miljoonia Ukrainasta siirtymään joutuneita henkilöitä. Euroopan unionin neuvoston kesäkuussa 2024 tekemä päätös jatkaa tilapäistä suojelua maaliskuuhun 2026 asti toi vakautta ja turvallisuutta noin 4,4 miljoonalle EU-maissa asuvalle tilapäistä suojelua saavalle henkilölle. Kansainvälisen geopoliittisen toimintaympäristön ja ulkosuhteiden monimutkaistumisen vuoksi on vaikeaa ennustaa, miten Ukrainan tilanne ja ukrainalaisten Eurooppaan suuntautuva muuttoliike kehittyvät.

Muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikan ulkoisen ulottuvuuden osalta EU pyrki edelleen tekemään kattavaa yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa. Siihen kuuluivat muun muassa toimet, joilla puututaan laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin, parannetaan valmiuksia rajavalvonnassa ja ihmiskaupan torjunnassa, tarjotaan suojeluratkaisuja siirtymään joutuneille väestöryhmille eri puolilla maailmaa ja luodaan turvallisia ja laillisia väyliä Eurooppaan vaihtoehtona laittomalle muuttoliikkeelle.

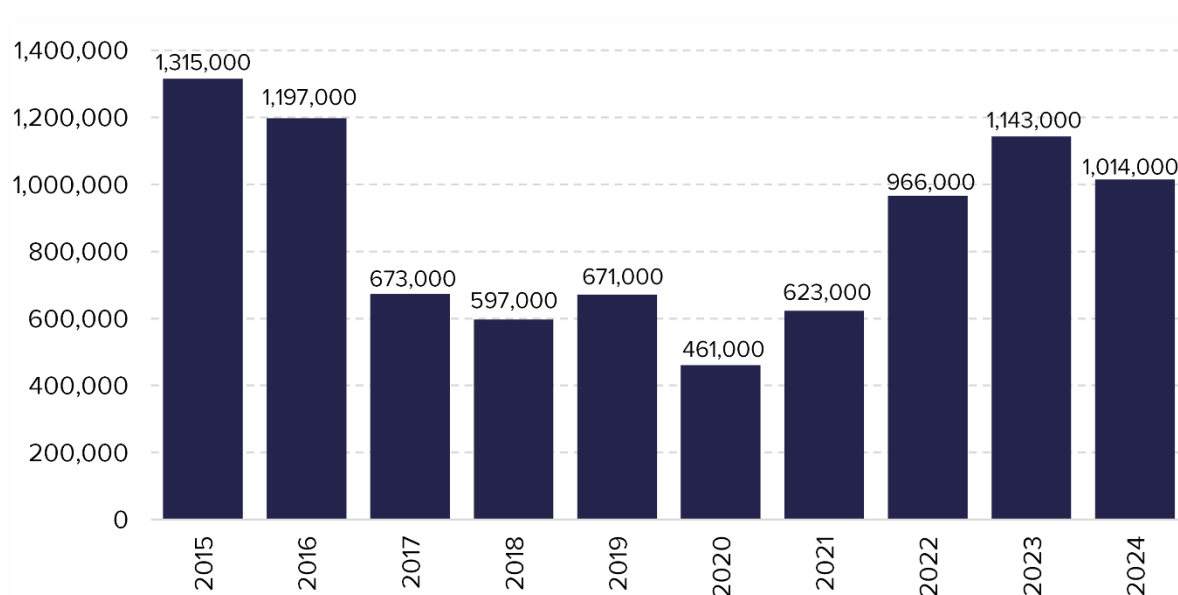
EU:n lainsäädännön yhdenmukaisen tulkinnan ja soveltamisen varmistamiseksi Euroopan unionin tuomioistuin antoi vuonna 2024 noin 20 tuomiota ja määräystä, joissa tulkittiin Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän eri säännöksiä. Lisätietoja on [unionin tuomioistuimen vuonna 2024 turvapaikka-asioissa antamia tuomioita koskevassa oikeuskäytännössä](#), Factsheet-tietokooste nro 32.

2. Menettelyihin pääsy

Vuonna 2024 kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset vähenivät 11 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna, ja EU+-maat saivat toisena vuonna peräkkäin hieman yli miljoona hakemusta (ks. kaavio 1).

Kaavio 1. Turvapaikkahakemusten määrä EU+-maissa vuosina 2015–2024

Lähde: EUAA:n varhaisvaroitus- ja valmiusjärjestelmän tiedot 3. helmikuuta 2025.

Lähes neljä viidesosaa kaikista EU+-maihin tehdyistä hakemuksista vastaanotettiin pelkästään viidessä maassa: Saksassa (237 000 hakemusta), Espanjassa (166 000), Italiassa (159 000), Ranskassa (159 000) ja Kreikassa (74 000). Kun turvapaikkahakemuksia tarkastellaan suhteessa väestön määrään, Kypros ja Kreikka ottivat eniten hakemuksia vastaan asukasta kohden. Tämä ei kuitenkaan kerro EU+-maiden vuonna 2024 tekemien tilapäistä suojelua koskevien päätösten määrästä (ks. *tietolaatikko 1*).

Viisi maata, joiden kansalaiset tekivät EU+-maihin eniten kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia, olivat samat kuin vuonna 2023: Syyria (151 000 hakemusta), Afganistan (87 000), Venezuela (74 000), Turkki (56 000) ja Kolumbia (52 000). Venezuelan kansalaiset jättivät ennätysmäärän hakemuksia, mutta muiden neljän maan kansalaiset jättivät hakemuksia edellisvuotta vähemmän. Monien näiden viiden suurimman maan joukkoon kuulumattomien maiden kansalaisten hakemukset vähenivät, mutta joidenkin maiden kansalaisten osalta tehtiin kaikkien aikojen ennätys: muun muassa Bangladeshin (43 000 hakemusta), Perun (27 000), Malin (17 000), Senegalin (14 000), Haitin (12 000), Sri Lankan (9 800), Kiinan (7 200) ja Mauritanian (5 700). Vuonna 2024 myös palestiinalaisten hakijoiden määrä (12 000 hakemusta) oli ennätyksellinen ja myös kansalaisuudettomien hakijoiden määrä kasvoi (3 600 hakemusta).

Koska kansainvälistä suojelua hakevien määrä on edelleen suuri, kansallisissa keskusteluissa ja politiikoissa on keskitytty rajojen tehokkaaseen suojeluun. EU+-maat käyttivät laittoman muuttoliikkeen estämiseksi ja hallitsemiseksi ennakoivien ja jälkikäteisten toimenpiteiden yhdistelmää, mikä toisinaan saattoi vaikuttaa tosiasialliseen pääsyyn alueelle. Tällaisia toimenpiteitä olivat muun muassa alueelle pääsyn rajoittaminen sallimalla maahantulo vain tiettyjen rajanylityspaikkojen kautta, puskurivyöhykkeiden luominen rajoille, partioinnin tehostaminen ja rajaturvallisuuden määrärahojen lisääminen.

Viime vuosilta tutun suuntauksen mukaan jotkin EU+-maat ottivat käyttöön käytäntöjä, joiden avulla voidaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa erottaa toisistaan suojelun tarpeessa olevat henkilöt ja henkilöt, jotka eivät tarvitse suojelua, ja ohjata jälkimmäiset palauttamismenettelyihin. Muissa kansallisissa aloitteissa toimivaltaiset viranomaiset puolestaan koottiin yhteen paikkaan, jotta viranomaisten välistä koordinoitua pystyttiin helpottamaan ja käsittelyaikoja lyhentämään. Kansallisten viranomaisten vuonna 2024 toteuttamista toimenpiteistä huolimatta useissa maissa ilmoitettiin turvapaikkamenettelyn aloittamisen viivästyksistä. Tietyissä tapauksissa hakijat joutuivat odottamaan kuukausia, jotta he pääsivät tapaamiseen hakemuksen virallistamista varten.

3. Turvapaikkamenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevia aloitteita

Vuonna 2024 käydyissä lainsäädännöllisissä ja poliittisissa keskusteluissa käsiteltiin erityisesti häiriönsietokykyisten ja tehokkaiden turvapaikkajärjestelmien rakentamista. Toimissa paneuduttiin menettelyjen nopeuttamiseen ja käytettävissä olevien resurssien käytön optimointiin muun muassa institutionaalisten uudelleenjärjestelyjen, menettelyjen digitalisoinnin sekä koulutuksen ja ammatillisen kehittämisen avulla. Toisinaan kuitenkin ilmoitettiin haasteista, jotka liittyivät mahdollisuuteen saada neuvontaa ja ohjausta heti menettelyn alussa, erityisesti rajalla ja säilöönnotossa.

EU+-maat mukauttivat tiettyjä hakijaprofiileita koskevia toimintaperiaatteitaan ja päätöksentekokäytäntöjään ajantasaisten alkuperämaatietojen perusteella. Esimerkiksi Bashar al-Assadin hallinnon kaaduttua Syyriassa joulukuussa 2024 ja maan epäselvän tilanteen vuoksi EU+-maat keskeyttivät syyrialaisien hakijoiden suojelutarpeita koskevien päätösten tekemisen. Tuomioistuimilla oli keskeinen rooli turvallisen maan käsitteisiin ja niiden myöhempiin soveltamisiin liittyvien käytäntöjen muotoilussa. Näissä tuomioissa tulkittiin (uudelleenlaaditun) turvapaikkamenettelydirektiivin säännöksiä, mutta niitä on myös tarkoitus käyttää ohjeina turvapaikkamenettelyasetuksen uusien vaatimusten täytäntöönpanossa.

EU+-maiden turvapaikkaviranomaiset tekivät vuonna 2024 turvapaikkahakemuksista 795 000 päätöstä ensimmäisessä käsittelyssä. Se on eniten sitten vuoden 2017. Neljäntenä vuonna peräkkäin päätöksiä tehtiin eniten Saksassa ja Ranskassa, joiden yhteenlaskettu osuus oli lähes puolet EU+-maiden kokonaismäärästä.

Huolimatta siitä, että tehtyjen päätösten määrä on monissa maissa kasvanut, vireillä olevia tapauksia oli joulukuun 2024 lopussa 981 000, mikä on ennätyksellisen paljon. Tämän vuoksi monet viranomaiset keskittyivät nopeuttamaan turvapaikkamenettelyä entisestään ja pyrkivät purkamaan ruuhkia mahdollisimman paljon ennen kuin muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen soveltamisesta tulee pakollista kesäkuussa 2026. Näin vanhoja ja uusia sääntöjä (hakemuksen jättöpäivän mukaan) ei tarvitsisi soveltaa rinnakkain kovin kauan. Viranomaiset pyrkivät henkilöstön rekrytoinnin ja digitalisoinnin lisäksi tehostamaan toimintaansa myös tapauskuorman hallintaa koskevilla erilaisilla menetelmillä. Näistä toimenpiteistä huolimatta turvapaikkamenettelyt olivat joissakin maissa edelleen pitkällisiä, ja vireillä olevien tapausten määrä kasvoi entisestään.

Tehostamistoimissa keskityttiin myös muutoksenhakumenettelyihin. Muutoksenhakumenettelyssä vireillä olevien asioiden määrän kasvun vuoksi tuomioistuimet panostivat lisähenkilöstön palkkaamiseen ja käsittelykapasiteetin lisäämiseen. Oikeusprosessien laadun parantamiseksi useissa tuomioistuimissa tarjottiin tuomareille jatkuvaa ammatillista täydennyskoulutusta, usein EUAA:n tuella.

4. Vastaanoton uudelleenarviointi

Viime vuosien useat haasteet ja kriittiset tilanteet vastaanotossa ovat saaneet monien EU+-maiden viranomaiset tarkistamaan vastaanottojärjestelmiään perusteellisesti. Vuoden 2024 uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin hyväksyminen vauhditti vastaanoton hallinnan uusia muutoksia entisestään.

Vastaanottojärjestelmiin kohdistui yleistä painetta myös vuonna 2024. Vaikka vastaanoton piiriin kuuluvien ihmisten määrä väheni joissakin maissa, hakijoiden määrä pysyi suurena ja vastaanottokeskuksista lähtevää hakijavirtaa koskevat ongelmat eivät ratkenneet. Siihen oli syynä esimerkiksi joidenkin EU+-maiden yleinen asuntotilanne. Kaksinkertaisen haasteen aiheutti edelleen myös turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien henkilöiden majoittaminen.

EU+-maat sijoittivat huomattavia resursseja vastaanottopalvelujen parantamiseen, vastaanottoviranomaisten rakenneuudistukseen, uusien vastaanottostrategioiden laatimiseen ja henkilöstökapasiteetin lisäämiseen rekrytoinnin ja koulutuksen avulla. Joistakin jo olemassa olevista puutteista ei kuitenkaan päästy eroon. Niitä olivat muun muassa tilanahtaus, asukkaiden ja henkilöstön turvallisuusriskit, heikentyneet valmiudet tarjota asianmukaista seurantaa fyysisten sairauksien ja mielenterveysongelmien, kuten traumojen, hoidossa, asukkaiden yksityisyyden puute, puutteet lasten koulutustuessa, esteet työmarkkinoille pääsyssä ja asunnottomuus vastaanottoon pääsyä odottaessa. Vastaanottoon pääsyn viivästykset saivat oikeuslaitoksen korostamaan, että hakijoille on varmistettava asianmukaiset aineelliset vastaanotto-olosuhteet hakemuksen tekemisestä lähtien ja että EU:n lainsäädännön mukaisia velvollisuuksia ei voida täyttää millään muulla käytännöllä, kuten jonotuslistojen käytöllä.

[Oikeuskäytäntöön](#) saatiin edelleen lisää tulkintoja ihmisarvoisesta elintasosta ja siitä, miten viranomaisten olisi sovellettava sääntöjä, jotka koskevat aineellisten vastaanotto-olosuhteiden vähentämistä tai poistamista. Tuomioistuimet moittivat useissa tapauksissa viranomaisia siitä, että ne eivät ole taanneet asianmukaisia vastaanotto-olosuhteita.

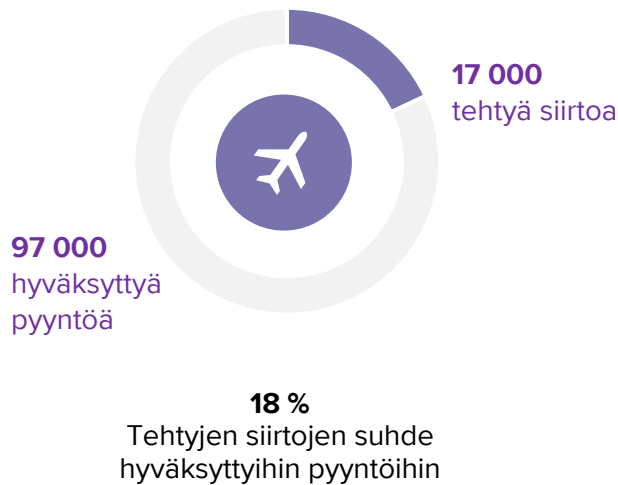
5. Vastuu kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta

EU+-maat pyrkivät tehostamaan Dublin-järjestelmää entisestään muun muassa jatkamalla Dublinin etenemissuunnitelman soveltamista. Suunnitelma hyväksyttiin marraskuussa 2022, ja sen tarkoituksena on parantaa vastuussa olevaan jäsenvaltioon tehtävien siirtojen täytäntöönpanoa.

Vuonna 2024 tehtiin yhteensä 17 000 Dublin-siirtoa, mikä on noin 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023. Se oli eniten sitten vuoden 2019 mutta edelleen huomattavasti pandemiaa edeltäneen tason alapuolella. Useat raportoivat maat tekivät enemmän siirtoja kuin vuonna 2023, ja jotkin maat tekivät siirtoja jopa ennätyksellisen paljon.

- Saksa, Ranska ja Sveitsi **tekivät** eniten siirtoja.
- Saksa, Espanja ja Ranska **ottivat vastaan** eniten siirtoja.
- Eniten siirrettiin Afganistanin, Syyrian, Algerian ja Turkin **kansalaisia**.

EUAA:n ja 29 EU+-maan välillä säännöllisesti vaihdettavien alustavien tietojen mukaan vuonna 2024 tehtiin 147 000 päätöstä lähtevien Dublin-pyyntöjen perusteella. Se tarkoitti 18 prosentin laskua vuodesta 2023 (jolloin päätöksiä tehtiin ennätysmäärä), koska turvapaikkahakemusten määrä väheni yli kymmenyksen ja Dublin-päätösten osuus hakemuksista väheni 14 prosenttiin (alhaisin määrä kahdeksaan vuoteen). Väheneminen viittaa siihen, että niiden turvapaikanhakijoiden määrä, jotka siirtyvät ensimmäisestä saapumismaasta toiseen tehdäkseen uuden hakemuksen (niin sanottu edelleen liikkuminen), pienenee, mikä puolestaan vaikuttaa turvapaikkatapausten kokonaismäärään.

EU+-maat panostivat edelleen digitalisointi- ja tieto- ja viestintätekniikkahankkeisiin joko erityisesti Dublin-yksiköitä varten tai osana laajempia aloitteita, jotka liittyvät turvapaikka- tai maahanmuuttoprosesseihin yleensä. EU+-maiden välinen yhteistyö jatkui yhteyshenkilöiden ja kahdenvälisten sopimusten virallisten kanavien ulkopuolellakin. Useat EU+-maat osallistuivat vuonna 2024 EUAA:n vaihto-ohjelmaan, jossa keskityttiin tehokkaaseen perheenyhdistämiseen. Tietyt maat pystyivät kahdenvälisten opintokäyntien ansiosta vahvistamaan yhteistyötään entisestään. Vuoden jälkipuoliskolla EU+-maat aloittivat valmistelut turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinta-asetuksen täytäntöönpanoa varten. EUAA tuki muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen kansallisen tason täytäntöönpanoa laatimalla uusia tiedotuslehtisiä turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinta-asetuksesta ja Eurodac-järjestelmästä, uusia ohjeita ja yhteisen mallin perheenjäsenten jäljittämisestä sekä ohjeita etäpuhuttelusta (myös Dublin-puhutteluja varten). Dublin-järjestelmän uudistaminen ja tehostaminen on edelleen ratkaisevan tärkeää Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän toiminnan kannalta.

6. Uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskeva yhdenmukainen toimintamalli

Vuonna 2024 kolmansista maista sijoitettiin EU+-maihin lähes 14 000 pakolaista, mikä on toiseksi vähiten sitten vuoden 2016. Vähiten pakolaisia siirrettiin vuonna 2020, jolloin koronapandemia vaikeutti uudelleensijoituksia huomattavasti. Saksan ja Ranskan osuus uudelleensijoituksista oli lähes 60 prosenttia. Syyrialaiset olivat edelleen suurin uudelleensijoitettu ryhmä.

Heidän osuutensa kokonaismäärästä oli 40 prosenttia, ja uudelleensijoituksia tehtiin yhteensä 5 300.

Kansallisiin vastaanottojärjestelmiin kohdistuvien paineiden ja siten myös majoituspaikkojen puutteen katsottiin kaikissa EU+-maissa haittaavan uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevien ohjelmien toteuttamista. Joissakin maissa kuntiin perustettiin tilanteen helpottamiseksi erityisiä ryhmiä auttamaan pakolaisia asunnon löytämisessä, ja myös yksityishenkilöt tarjosivat tukeaan. Jotkin maat keskeyttivät uudelleensijoittamisohjelmansa vastaanottokapasiteetin puutteen vuoksi.

Operatiivisella tasolla Gazan sodasta johtuva Lähi-idän epävakaa turvallisuustilanne vaikutti huomattavasti valintamatkojen järjestämiseen, ennen lähtöä pidettäviin perehdytystilaisuuksiin ja kyseisillä alueilla valittujen pakolaisten matkajärjestelyihin. Pakolaisten siirroissa haasteita aiheutti edelleen poistumislupien saaminen lähtömaista, kuten Iranista, Libanonista ja Pakistanista, joissa peritään poistumismaksuja.

Useat kansalliset hallinnot ovat turvautuneet yksityisen tuen järjestelmiin, joilla pyritään vähentämään vastaanottojärjestelmiin kohdistuvia paineita ja luomaan osallistavia ja vastaanottavaisia yhteisöjä kotouttamista varten. Vuosina 2024–2025 keskitytään edelleen Afganistanista, keskisen Välimeren reitin varrella sijaitsevista maista sekä Keski- ja Etelä-Amerikasta peräisin olevien pakolaisten uudelleensijoittamiseen. Syyrialaiset ovat viime vuosina olleet EU:n toimissa etusijalla. Syyrialaisen kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn keskeyttäminen useissa EU+-maissa siihen asti, että tilanne maassa vakiintuu, on kuitenkin vaikuttanut myös päätöksiin, jotka koskevat uudelleensijoitettavaksi määritettyjen Syyrian kansalaisten asemaa.

7. Suojelua saavien henkilöiden kansainvälisen suojelun myöntämisperusteiden täyttymistä ja kotouttamista koskevat oikeudet

Suojelun sisällöllä tarkoitetaan oikeuksia, joihin tietynlaista suojelua saavilla henkilöillä on oikeus turvapaikkamaassa, sekä niihin liittyviä velvoitteita. Suojelu myönnetään, kun hakijat saavat myönteisen päätöksen pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman (joihin viitataan myös koko EU:n kattavina suojeluasemina) myöntämisestä. Hyväksytyjen turvapaikkahakemusten osuudella eli hyväksymisasteella tarkoitetaan myönteisten päätösten lukumäärää prosenttiosuutena kansainvälistä suojelua koskevista hakemuksista tehtyjen päätösten kokonaismäärästä. Vaikka kansallisissa suojelun muodoissa voidaan myöntää suojeluasema kolmansien maiden kansalaisille, näitä asemia – joita ei ole yhdenmukaistettu EU+-maiden välillä – ei yleensä oteta huomioon laskettaessa hyväksymisastetta.

Vuonna 2024 hyväksymisaste pysyi vakaana 42 prosentissa. Tämä yhteenlaskettu prosenttiosuus ei kuitenkaan paljasta kahden ulottuvuuden vaihteluja. Myönteisissä päätöksissä toissijaisen suojelun myöntämistä koskevien päätösten osuus on kasvanut kahden viime vuoden aikana. Myönteisissä päätöksissä on myös havaittu merkittäviä eroja eri kansallisuuksien välillä. Ensimmäisen käsittelyn hyväksymisasteet olivat korkeimmat palestiinalaisilla (91 %), syyrialaisilla (90 %), burkinalaisilla (85 %), malilaisilla (84 %), eritrealaisilla (82 %) ja ukrainalaisilla (80 %).

EU:n sääntelemien kansainvälisen ja tilapäisen suojelun muotojen lisäksi EU+-maat voivat myöntää myös kansallista suojelua. Päätöksistä, joiden nojalla ei myönnetty EU:n sääntelemää asemaa, noin 23 prosentissa myönnettiin jonkinlaista kansallista suojelua, mikä kasvatti suojelua saavien henkilöiden tosiasiallista määrää Euroopassa.

Viime vuosina tällä alalla on tapahtunut monenlaista lainsäädännöllistä ja poliittista kehitystä, esimerkiksi oleskelun salliminen humanitaarisista syistä tai siksi, että henkilön kotoutuminen on edennyt hyvin, koska hän on oleskellut maassa pitkään. Eri maiden poliittisessa keskustelussa keskityttiin usein edelleen näkökohtiin, jotka liittyvät kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden oleskelulupien keston, pitkäaikaisen oleskeluluvan tai kansalaisuuden saamisen mahdollisuuksiin, perheenyhdistämistä koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, jotka riippuvat myönnetystä asemasta, sekä kansainvälisen suojelun uusimisen tai peruuttamisen perusteisiin.

Kansainvälisen suojelun saamisen jälkeenkin suojelun saajilla oli haasteita onnistuneessa kotoutumisessa. Keskeisenä huolenaiheena oli edelleen siirtyminen vastaanottolaitoksesta yleisille asuntomarkkinoille. Paikallistason viranomaiset ovat entistä useammin johtamassa kansallisten kotouttamisstrategioiden täytäntöönpanoa, mutta kansalaisjärjestöjen tarjoamat palvelut ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä tehokkaassa kotouttamisessa, sillä niillä täytetään usein tukipalvelujen aukkoja.

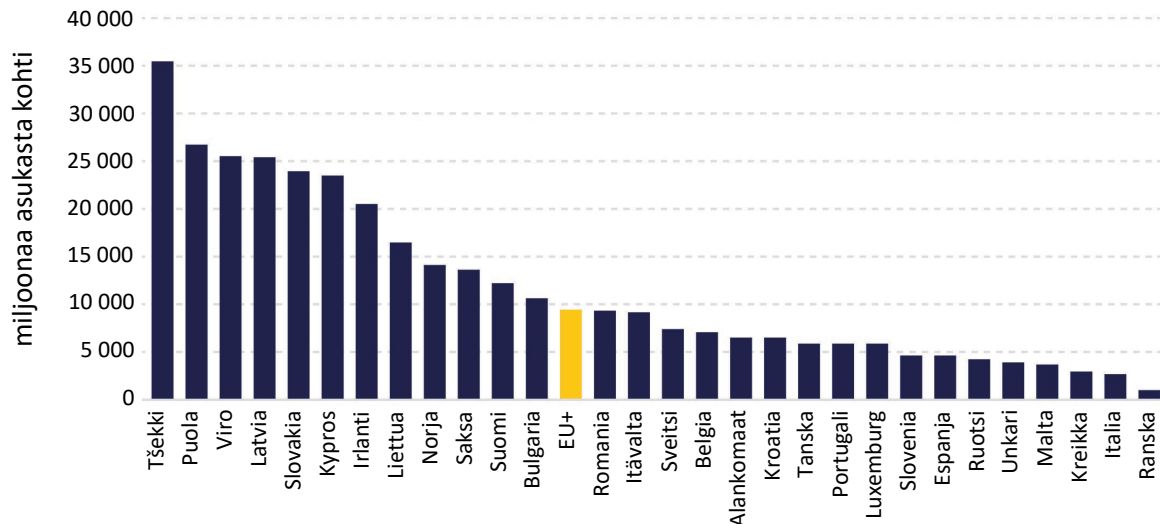

Tietolaatikko 1. Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäinen suoje

Vuoden 2024 lopussa EU+-maissa oli noin 4,4 miljoonaa tilapäistä suojelua saavaa henkilöä. Tämä luku on pysynyt melko vakaana vuoden 2023 alusta lähtien, ja sen osuus on edelleen suuri niiden henkilöiden kokonaismäärässä Euroopassa, joilla on suojelutarpeita. Lähes puolet kaikista tilapäistä suojelua saavista henkilöistä oli Saksassa (1,2 miljoonaa) ja Puolassa (hieman alle miljoona). Tšekissä oli asukaslukuun suhteutettuna eniten suojelun saajia asukasta kohti (ks. kaavio 2).

Kaavio 2. Tilapäistä suojelua saavien henkilöiden määrä miljoonaa asukasta kohti vastaanottavan maan mukaan, 2024

Lähde: Väestön koko: Eurostat (DEMO_GIND), haettu 5. helmikuuta 2025. Tilapäistä suojelua saavat henkilöt: Eurostat (MIGR_ASYTPSM), haettu 5. helmikuuta 2025.

Venäjän hyökkäyssodan kolmantena vuonna EU+-maat keskittyivät yhä enemmän siirtymään joutuneiden ukrainalaisten kotouttamiseen. Monissa maissa käynnistettiin hankkeita, joilla tuetaan pääsyä työmarkkinoille, kielen oppimista, yhteiskunnallista toimintaa ja pitkäaikaisten oleskelulupien saamista. Tilapäistä suojelua saavia henkilöitä kannustettiin lähtemään vastaanottokeskuksesta ja integroitumaan yhteiskuntaan hankkimalla oma asunto. Toisinaan tämä osoittautui haastavaksi yritykseksi, ja siihen liittyi asunnottomuuden riski. YK:n pakolaisjärjestö jatkoi pakolaisia koskevan alueellisen toimintasuunnitelmansa täytäntöönpanoa Baltian maissa, Puolassa, Tšekissä, Slovakiassa, Unkarissa, Romaniassa, Bulgariassa ja Moldovassa.

8. Oikeudelliset takeet lapsille ja hakijoille, joilla on erityistarpeita

Kansainvälistä suojelua hakevat henkilöt voivat joutua hyväksikäytön, riiston ja väkivallan kohteeksi sekä ennen siirtymistään että matkan aikana. Heidän joukostaan lukuisat naiset, tytöt ja pojat ovat kokeneet äärimmäistä väkivaltaa, myös seksuaalista väkivaltaa. Muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen sisältyy toimenpiteitä, joilla haavoittuvuusiensa ja erityisten menettely- ja

vastaanottotarpeiden tunnistamista voidaan nopeuttaa ja ryhtyä ripeästi jatkotoimiin, jotta suojelutoimia voidaan tehostaa.

Kansalliset viranomaiset korostivat vuonna 2024 sitoutumistaan näiden uusien vaatimusten täyttämiseen mutta totesivat myös, että tämä ala kuuluu haastavimpien joukkoon. Kansalaisjärjestöt arvioivat suurimmaksi ongelmaksi sen, että nopeaan tunnistamiseen, iän arviointiin, laillisiin holhoojiin ja seurantapalveluihin, kuten mielenterveyspalveluihin, ei ole riittävästi resursseja. Turvapaikka- ja vastaanottoviranomaisiin kohdistuvan paineen jatkuessa kapasiteetti fyysisten sairauksien ja mielenterveysongelmien, myös traumojen, riittävään seurantaan heikkeni.

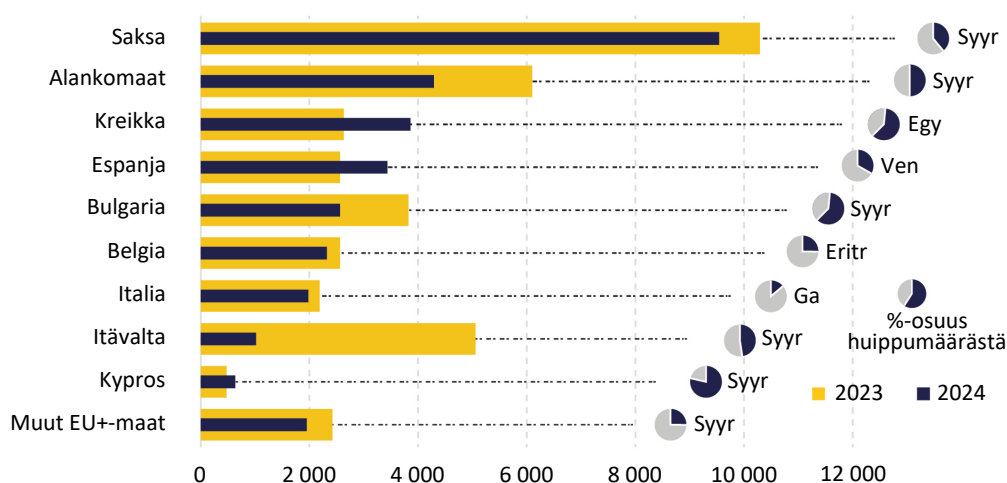
EU:n tarkistettu ihmiskaupan vastainen direktiivi hyväksyttiin toukokuussa 2024. Sen soveltamisalaa laajennettiin niin, että myös pakkoavioliitto, laitton adoptio ja sijaissyntytyksen hyväksikäyttö ovat rikoksia. Direktiivissä veloitetaan jäsenvaltiot myös ottamaan käyttöön entistä tiukempia välineitä, joiden nojalla voidaan tutkia uusia hyväksikäytön muotoja ja asettaa niistä syytteeseen. Niiden on myös tarjottava ihmiskaupan uhreille aiempaa tasokkaampia tukipalveluja. Useat EU+-maat laativat tai päivittivät kansallisia ihmiskaupan vastaisia toimintasuunnitelmiaan uusien sääntöjen pohjalta. Sidosryhmät olivat huolissaan uusien teknologioiden nopeasti kehittyvästä ja lisääntyvästä käytöstä ihmiskaupassa ja hyväksikäytössä. Ne korostivat, että tietoja on kerättävä yhdenmukaisesti, jotta ilmiötä voitaisiin ymmärtää entistä paremmin ja laatia parempia vastatoimia.

Ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jotka itse ilmoittautuivat turvapaikanhakijoiksi, tekivät 32 000 turvapaikkahakemusta vuonna 2024. Se on noin 16 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023. Saksa vastaanotti 9 600 hakemusta ja oli edelleen suurin vastaanottajamaa, vaikka hakemusten määrä väheni hieman. Sen osuus kaikista hakemuksista oli 30 prosenttia (ks. kaavio 3). Kreikka (3 900 hakemusta) sai ennätyksellisen paljon ilman huoltajaa olevien alaikäisten hakemuksia. Niiden määrä kasvoi 46 prosenttia. Lähes puolet EU+-maissa ilman huoltajaa olevista alaikäisistä hakijoista oli joko Syyriasta (10 000 hakemusta) tai Afganistanista (4 500). Egyptistä tuli ennätysmäärä ilman huoltajaa olevia alaikäisiä hakijoita (2 900 hakemusta, joista lähes kaikki tehtiin Kreikassa ja Bulgariassa), samoin kuin Ukrainasta ja Perusta.

Vuonna 2024 suurin osa haavoittuvassa asemassa olevien hakijoiden tukemiseen liittyvistä toimista kohdistui alaikäisiin, erityisesti ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin. Useissa maissa toteutettiin myös toimenpiteitä asianmukaisen majoituksen, hoidon ja kohtelun varmistamiseksi sekä aloitteita iän arviointien parantamiseksi. Lasten säilöönottoa koskeva huolestuttava ilmiö jatkui toisinaan EU+-maissa, kuten tuomioistuinten (myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen) tuomioista ja kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen raporteista käy ilmi. Huomiota kiinnitettiin myös naisten suojeluun, ja oikeusviranomaisilla oli

merkittävä rooli vaatimusten ja ohjaavien käytäntöjen vahvistamisessa (esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuimen merkittävät ennakkopäätökset asioissa [C-621/21](#), [C-646/21](#) ja [C-608/22](#) ja [C-609/22](#)). Kansalliset viranomaiset puolestaan tekivät aloitteita seksuaalisen väkivallan ja naisten sukuelinten silpomisen uhreja koskevien takeiden vahvistamiseksi.

Kaavio 3. EU+-maat, jotka vastaanottivat eniten hakemuksia ilman huoltajaa olevilta alaikäisiltä, vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023, ja ilman huoltajaa olevien alaikäisten ensisijaisen kansalaisuuden mukaan jätettyjen hakemusten osuus, 2024

Huomautus: Ilman huoltajaa olevien alaikäisten hakemuksia koskevia tietoja ei ollut saatavilla Ranskasta ja Tšekistä, ja Sveitsistä niitä oli saatavilla vain osittain.

Lähde: EUAA:n varhaisvaroitus- ja valmiusjärjestelmän tiedot 3. helmikuuta 2025

Loppuhuomautukset

Turvapaikka-asiat pysyivät myös vuonna 2024 monien julkisten keskustelujen ja politiikkojen ytimessä Euroopassa, ja muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen hyväksyminen oli merkittävä virstanpylväs Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämisessä. Vaikka hakemusten määrä väheni 11 prosenttia vuonna 2024, EU+-maat saivat silti jo toisena vuonna peräkkäin yli miljoona hakemusta kansainvälisestä suojelusta. Lisäksi 4,4 miljoonaa Ukrainasta siirtymään joutunutta henkilöä sai Euroopassa tilapäistä suojelua, mikä aiheutti jatkuvaa painetta kansallisille turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmille.

Kansallisten viranomaisten toimissa keskityttiin erityisesti turvapaikkamenettelyjen sujuvoittamiseen hakemusten käsittelyn tehostamiseksi sekä strategisten muutosten toteuttamiseen kansallisissa vastaanottojärjestelmissä resurssien käytön optimoimiseksi. Näistä toimista huolimatta edelleen ilmeni menettelyyn pääsyn viivästymistä, tilanahtautta, turvallisuusriskien lisääntymistä ja palveluiden epätarkoituksenmukaista saatavuutta. Samaa aikaan EU+-maat myönsivät merkittäviä resursseja muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen edellyttämien uudistusten suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Hakijoiden jatkuva maahantulo sai edelleen aikaan keskusteluja siitä, miten laitonta muuttoliikettä hallitaan tehokkaasti niin, että samalla varmistetaan suojelun saatavuus sitä tarvitseville. Poliittisten päättäjien turvapaikka-asioita koskevat keskustelut ja linjaukset näyttävät viime vuosina kaventuneen. Tämä johtuu myös omien äänestäjien poliittisesta painostuksesta. Koska rajavalvonnan tehokkuutta halutaan lisätä, myös sisärajoilla, toisinaan on päädytty käytäntöihin, jotka ovat haitanneet toisaalta suojelun tehokasta saantia ja toisaalta Schengen-järjestelmän moitteetonta toimintaa. Pyrkimykset vähentää kustannuksia ja optimoida henkilöresurssien ja taloudellisten resurssien käyttöä ovat toisinaan johtaneet vastaanotto-olosuhteiden heikkenemiseen ja vastaanoton piiriin kuuluvien hakijoiden etuuksien tai palvelujen saatavuuden vähenemiseen.

Oikeuslaitokset sekä Euroopassa että kansallisella tasolla ovat tutkineet tarkoin tällaisia politiikkoja ja osoittaneet siten, että ne ovat olennainen osa turvapaikkajärjestelmien tehokasta toimintaa, niillä on ratkaiseva rooli EU:n turvapaikkasäännösten tulkinnessa ja ne ohjaavat sen käytännön täytäntöönpanoa. Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen käytännön täytäntöönpanon edetessä on tärkeää, että oikeusviranomaiset panostavat koulutukseen ja ammatilliseen kehittämiseen, jotta tuomareiden asiantuntemusta turvapaikka- ja maahanmuuttoasioihin liittyvissä kysymyksissä voidaan parantaa entisestään.

Euroopan maat ovat kiistattomasti kohdentaneet paljon resursseja suojelun tarjoamiseen sitä tarvitseville ihmisille. Näiden toimien mittasuhteita kuvaa se, että EU+-maat vastaanottivat vuonna 2024 yli miljoona kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta ja tekivät lisäksi noin 746 000 päätöstä tilapäisen suojelun myöntämisestä Ukrainan sotaa pakeneville henkilöille. Ukrainan tulevaisuutta on erittäin vaikea ennustaa. Siinä on keskeisenä muuttujana Yhdysvaltojen ulkopoliittikan suunta alueella. Suojelutarpeita on edelleen erityisesti Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden kotouttamisessa. Euroopan maat ovat toistuvasti ilmaisseet olevansa jatkossakin sitoutuneita vastaamaan kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ukrainalaisten tarpeisiin ja tukemaan samalla Ukrainan jälleenrakentamista. Tämä väestö ei kuitenkaan ole käytettävissä Ukrainan työmarkkinoilla eikä maan mahdolliseen jälleenrakentamiseen.

Vuonna 2024 hyväksytty muuttoliike- ja turvapaikkasopimus on sellaisten maiden välinen kompromissi, joilla on erilaisia kokemuksia muuttopaineista ja sen vuoksi myös toisistaan poikkeavia tarpeita. Yksi sen täytäntöönpanon koetinkivistä onkin kyky vastata erilaisiin tarpeisiin, jotta sen ei katsottaisi olevan joko liian tiukka, jolloin siinä ei keskitytä tarpeeksi suojelutarpeisiin, tai liian lepu, jolloin sillä ei pystyttäisi kunnolla puuttumaan laittomaan muuttoliikkeeseen. Sopimuksen poliittista merkitystä ei pidä kuitenkaan aliarvioida. Se kertoo siitä, että Euroopan maat tekevät yhteistyötä määrittääkseen ja omaksuakseen *yhteisen* kehyksen, joka perustuu *yhteisiin* arvoihin, ja pyrkivät kohti *yhteistä* päämäärää, jossa on kyse siitä, että pysytään uskollisena EU:n perusperiaatteille. Tämä tapahtuu luomalla kehys, josta saadaan välineet suojelun tarpeessa olevien ihmisten suojeluun ja niiden ihmisten ihmisarvoiseen palauttamiseen, jotka eivät ole suojelun tarpeessa. EU:n vuosikymmenten aikana rakentama yhteistyön kulttuuri oli ratkaiseva tekijä, jotta tämä merkittävä läpimurto Euroopan yhteisessä turvapaikkajärjestelmässä saatiin aikaan, ja vaikka se onkin unionille ominaista, sitä ei pidä pitää itsestäänselvyytenä.

Sopimuksen käytännön arvo ja toimivuus käyvät täysin selville vasta tulevina vuosina. Kun EU:n jäsenvaltiot valmistautuvat sen täytäntöönpanoon, on syytä korostaa, että olennaisinta on kehyksen vaikuttava käyttö käytännössä eikä se, miten edistynyt tai kattava kehys on. Sopimuksen on osoitettava myös käytännössä, että se auttaa jäsenvaltioita ratkaisemaan kiireellisiä haasteita kansallisella tasolla. Se tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden aloittaa EU-maiden turvapaikka-asioita koskevien politiikkojen ja käytäntöjen lähentäminen. Siihen tarvitaan kansallisten viranomaisten intensiivistä työtä sekä Euroopan komission ja EU:n virastojen tukea ja ohjausta. Kyse ei ole pelkästään aineellisista ja hallinnollisista resursseista, vaan myös pätevät työntekijät ovat olennaisen tärkeitä Euroopan turvapaikkajärjestelmän onnistuneen toiminnan kannalta. Sen vuoksi on edelleen panostettava asiantuntemuksen jakamiseen, koulutukseen ja ammatilliseen kehittämiseen sekä sopimuksen käytännön määräysten tehokkaaseen ja selkeään tulkintaan, jolla ohjataan sen täytäntöönpanoa. Vaikka sopimuksen täytäntöönpanoa ohjaavat tärkeimmät toimijat ovat EU:n toimielimiä ja kansallisia instituutioita, tiivis yhteistyö kansalaisyhteiskunnan, ruohonjuuritason organisaatioiden ja paikallisviranomaisten kanssa on yhtä tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikilla alan sidosryhmillä on sama suunta. Nämä alue- ja paikallistason toimijat ovat turvapaikka-asioita koskevan operatiivisen kokemuksen ja asiantuntemuksen keskeisiä lähteitä. Niiltä voi myös saada hyödyllistä palautetta muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen käytännön vaikutuksista sekä tietoon perustuvia ehdotuksia käytännön haasteiden ratkaisemiseksi, kuten erityistarpeisia hakijoita koskevien suojatoimien käsittelemiseksi.

EU+-maat joutuvat tulevina vuosina ylittämään itsensä sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien järjestelyjen toteuttamisessa, kun ne samalla saavat jatkuvasti suuren määrän uusia suojeluhakemuksia ja käyttävät kahta rinnakkaista järjestelmää, joissa vanhoja ja uusia hakemuksia käsitellään eri sääntöjen mukaisesti. EU:n turvapaikka-asioden asiantuntijakeskuksena EUAA antaa edelleen teknistä, operatiivista ja koulutuksellista tukea EU+-maille koko tämän siirtymäkauden ajan ja sen jälkeen. Viraston muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta koskevan ohjelman panos on ollut merkittävä, koska siinä kehitetään ja tarjotaan laadukkaita välineitä ja palveluja auttamaan sopimuksen täytäntöönpanossa. Virasto seuraa EU:n turvapaikkasäännösten operatiivista ja teknistä soveltamista ja tekee EU+-maiden kanssa yhteistyötä niiden turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien toiminnassa mahdollisesti ilmenevien puutteiden tunnistamiseksi ja korjaamiseksi. Ensimmäiset kokeiluhankkeet toteutetaan vuonna 2025. Hyvin varustetulla EUAA:lla on keskeinen rooli yhteisissä toimenpiteissä, joilla pyritään vastaamaan Euroopassa esiintyviin muuttopaineisiin rakentavalla ja suojelukeskeisellä toimintamallilla.

Turvapaikkaraportti 2025: Tiivistelmä

Turvapaikkaraportti 2025 on kansainväliseen suojeluun liittyvien tietojen luotettava tietolähde, jossa tehdään kattava yleiskatsaus turvapaikka-alan merkittävimpiin edistysaskeliin vuonna 2024. Tämä tiivistelmä on lyhennelmä itse raportista.

Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) kerää tietoja kaikista Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän näkökohdista. Tätä varten raportissa kerrotaan kansainväliseen suojeluun liittyvien politiikkojen, käytäntöjen ja lainsäädännön tärkeimmistä suuntauksista ja esitetään keskeiset indikaattorit viitevuotta 2024 varten. Esimerkkejä annetaan oikeuskäytännöstä, jossa tulkitaan EU:n ja kansallisia lakeja EU:n turvapaikkasäännösten yhteydessä.

Turvapaikkaraportti 2025 perustuu useista eri lähteistä saatuihin tietoihin, muun muassa kansallisten viranomaisten, EU:n toimielinten, kansainvälisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja yliopistojen näkemyksiin. Näin saadaan esiin erilaisia näkökulmia. Raportissa käsitellään ajanjaksoa 1.1.–31.12.2024, ja siinä esitetään uusimmat edistysaskeleet kansainvälisen suojelun alalla Euroopassa.